Nr 10

Justitieutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i propositionen 1972:1 gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1972/73 till polishus m. m. jämte motioner.

KAPITALBUDGETEN

STATENS AFFÄRSVERKSFONDER

Domänverket

1. **Förvärv av jordbruksfastigheter för kriminalvården.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen 1972: 1, bilaga 4, kapitalbudgeten, under punkten I: G 1 (s. 86) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Förvärv av jordbruksfastigheter för kriminalvården* för budgetåret 1972/73 anvisar ett investeringsanslag av 1 000 kr.

STATENS ALLMÄNNA FASTIGHETSFOND

2. **Polishus m. m. med flera anslag.** Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag under punkterna II: 1—3 (s. 86—92) och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Polishus m. m.* ett investeringsanslag av 40 000 000 kr.,
2. till *Byggnadsarbeten för domstolsväsendet* ett investeringsanslag av 1 000 kr.,
3. till *Vissa byggnadsarbeten för kriminalvården* ett investeringsanslag av 4 000 000 kr.

3. **Nybyggnad i kvarteret Kronoberg i Stockholm.** Kungl. Maj:t har under punkten II: 4 (s. 93 och 94) föreslagit riksdagen att till Nybyggnad i kvarteret Kronoberg i Stockholm för budgetåret 1972/73 anvisa ett investeringsanslag av 49 000 000 kr.

Motion

I motionen 1972: 908 av herr Olof Johansson i Stockholm (c) och fröken Eliasson (c) hemställes

1. att riksdagen, i avvaktan på förslag angående reducerad lokalisering till kvarteret Kronoberg i Stockholm och förslag angående ytterli-

gare utlokalisering av statlig verksamhet, avslår Kungl. Maj:ts anslagsframställning, samt

2. att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och nytt förslag angående byggande av lokaler för polismyndigheten i Stockholm samt åklagarmyndigheten i Stockholms åklagardistrikt.

Utskottet

Kungl. Maj:ts förslag innebär att ytterligare medel skall anvisas för den nybyggnad i kvarteret Kronoberg i Stockholm som, efter beslut av Kungl. Maj:t i december 1967 och april 1968, ursprungligen projekterats för rättspsykiatrisk klinik, häkte och arrester samt för lokaler för polismyndigheten i Stockholm, åklagarmyndigheten i Stockholms åklagardistrikt och rikspolisstyrelsen.

För projektet, som undergått åtskilliga ändringar och omdisponeringar, anvisade riksdagen för budgetåret 1969/70 på tilläggsstat ett investeringsanslag av 7 milj. kr. samt för budgetåret 1970/71 ett investeringsanslag av 35 milj. kr. Dessförinnan hade avsevärda medel ställts till byggnadsstyrelsens förfogande för de program- och projekteringskostnader som var förenade med byggnadsföretaget.

Förändringarna i projektet har till viss del samband med den nya stadsplan, som Stockholms kommunfullmäktige antog för kvarteret i september 1971 och som fastställdes av länsstyrelsen i november 1971.

Som departementschefen uppger har byggnadsstyrelsen i juni 1970 och i juni 1971 fått i uppdrag att utföra rivnings-, schaktnings- och sprängningsarbeten för nybyggnaden inom en kostnadsram av 12 milj. kr. En betydande del av dessa arbeten har numera utförts. I december 1971 har byggnadsstyrelsen fått i uppdrag att utföra nybyggnaden. Därvid har bl. a. föreskrivits att de utrymmen som avsatts för rättspsykiatrisk klinik i stället skall utformas som allmänna kontorslokaler, om pågående förhandlingar mellan staten och Stockholms läns landstingskommun leder till att överenskommelse träffas angående förläggning av kliniken till Huddinge sjukhus. Förhandlingar pågår också mellan staten och Stockholms kommun angående kostnadsfördelning m. m. beträffande en biltunnel under Kronobergsparken som förutsatts i stadsplanen i syfte att bl. a. minska trafikbelastningen på vissa angränsande gator.

Kostnadsramen för nybyggnaden anges i den investeringsplan som departementschefen framlägger i propositionen till högst 200 milj. kr. enligt prisläget den 1 april 1971. Byggnaden beräknas bli färdigställd i september 1975. För innevarande budgetår beräknas medelsförbrukningen till 40 milj. kr. och för budgetåret 1972/73 till 50 milj. kr. Det i propositionen föreslagna investeringsanslaget för nästa budgetår uppgår till 49 milj. kr.

I motionen 1972: 908 uttalas att det är självklart att lokaler för polis- och åklagarmyndigheterna i Stockholm bör ligga inom Stockholms-

regionen men att det är utomordentligt tveksamt om rikspolisstyrelsens nybygge bör förläggas centralt inom Stockholms kommun samtidigt som ett omfattande utredningsarbete pågår om utflyttning av statliga verk, däribland rikspolisstyrelsen, från Stockholm. Även en lokalisering av det planerade häktet till centrala Stockholm anser motionärerna ge anledning till stor tveksamhet. Utöver dessa skäl av lokaliseringspolitisk natur anför motionärerna att kvarteret Kronoberg av den lokala opinionen anses som mycket olämpligt för en nybyggnad med kontors- och förvaltningslokaler av den omfattning det här gäller. Projektet medför också en kraftig ökning av biltrafiken i de redan hårt kontoriserade inre delarna av staden. En omprojektering för annat ändamål än kontorsanvändning kan enligt motionärerna mycket väl göras fortfarande. I varje fall bör utan olägenhet den del av byggnadsföretaget, som avses rymma rättspsykiatrisk klinik, häkte och lokaler för rikspolisstyrelsen kunna uppskjutas i avvaktan på riksdagens beslut angående ytterligare utlokalisering av statliga myndigheter och bolag från Stockholm. Motionärerna yrkar att riksdagen, i avvaktan på förslag angående reducerad lokalisering till kvarteret och förslag angående ytterligare utlokalisering av statlig verksamhet, avslår Kungl. Maj:ts begäran om medelsanvisning och hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning och nytt förslag beträffande lokaler för polismyndigheten i Stockholm och för åklagarmyndigheten i Stockholms åklagardistrikt.

Utskottet hyser stor förståelse för de värderingar som ligger till grund för motionärernas yrkanden och som enligt utskottets bedömning numera omfattas i betydligt större utsträckning än då förslag till byggnadsprogram för ifrågavarande nybyggnad lades fram för snart fem år sedan.

Projektet, som gäller mycket angelägna behov inom rättsväsendets område, har emellertid godkänts av 1970 års riksdag genom medelsanvisningar av betydande storlek och även lämnats utan erinran av 1971 års riksdag. För nybyggnaden har numera också utförts omfattande rivnings-, schaktnings- och sprängningsarbeten och även i övrigt nedlagts avsevärda kostnader. Mot denna bakgrund kan det enligt utskottets mening inte komma i fråga att överväga en omprojektering för ett helt annat ändamål eller att till viss del uppskjuta byggnadsföretaget som redan åtskilligt fördröjts. I anledning av motionärernas uttalande att en förläggning av häkteslokaler till centrala Stockholm ger anledning till stor tveksamhet vill utskottet tillägga att det från praktiska synpunkter innebär betydande fördelar om häkteslokaler, såsom förutsatts i det förevarande projektet, är belägna i nära anslutning till polismyndighet, åklagarmyndighet och domstol. Utskottet vill också nämna att synpunkter av miljöpolitisk natur liknande dem som delvis uppbär motionen tidigare förts fram bl. a. i det stadsplaneärende som föranletts av byggnadsföretaget och också tillgodosetts i icke oväsentlig omfattning i sam-

band med ändringar och omdisponeringar i projektet. Härtill kan fogas att länsstyrelsens beslut om fastställelse av den nya stadsplan som projektet föranledde inte överklagades.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag på motionen 1972: 908 såvitt gäller medelsanvisningen, till *Nybyggnad i kvarteret Kronoberg i Stockholm* för budgetåret 1972/73 anvisar ett investeringsanslag av 49 000 000 kr.;
2. att riksdagen avslår motionen 1972: 908 såvitt gäller utredning och nytt förslag angående lokaler för bl. a. polismyndigheten i Stockholm.

Stockholm den 27 april 1972

På justitieutskottets vägnar
ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Bergegren (s), herr Dockered (c), fröken Mattson (s), herrar Ernulf (fp), Eskel (s), Johansson i Växjö (c), Polstam (c), fru Hjelm-Wallén (s), herrar Schött (m), Måbrink (vpk), fru Bergander (s), herr Henmark (fp), fru Gradin (s) och herr Alf Pettersson i Malmö (s).

Särskilt yttrande

av herrar Johansson i Växjö (c), Polstam (c) och Måbrink (vpk):

I likhet med motionärerna anser vi det vara utomordentligt tveksamt om ett nybygge för rikspolisstyrelsen bör förläggas centralt inom Stockholms kommun samtidigt som det pågår ett omfattande utredningsarbete om utflyttning av statliga verk, som även berör rikspolisstyrelsen. Vi finner också ett byggnadsföretag av den storleksordning det här gäller — rumsytan överstiger 65 000 kvm — vara mycket olämpligt från miljöpolitisk synpunkt. Det bidrar till en ökad, icke önskvärd kontorisering av Stockholms centrala delar och kommer också indirekt att ytterligare öka trafiksvårigheterna och höja bullernivån i dessa delar av staden. Den lokala opinion som rests mot nybyggnaden är mot denna bakgrund lätt att förstå. Det är med beklagande vi konstaterar att de rivnings-, schaktnings- och sprängningsarbeten som redan utförts och de kostnader som nedlagts på projektet gör det omöjligt för oss att tillstyrka motionärernas förslag om en omprojektering av byggnadsföretaget. Genom detta särskilda yttrande har vi emellertid velat markera vår anslutning till de värderingar som ligger bakom motionärernas yrkanden.

MARCUS BOKTR. STHLM 1972 720047